

32002E0830

L 285/3

DZIENNIK URZĘDOWY WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

23.10.2002

WSPÓLNE STANOWISKO RADY
z dnia 21 października 2002 r.
w sprawie Ruandy i uchylające wspólne stanowisko 2001/799/WPZiB
 (2002/830/WPZiB)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 15,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) We wspólnych stanowiskach 2000/558/WPZiB ⁽¹⁾ i 2001/799/WPZiB ⁽²⁾ Rada określiła cele i priorytety Unii Europejskiej w stosunku do Ruandy.
- (2) Wspólnym działaniem 96/250/WPZiB ⁽³⁾ Rada wyznaczyła specjalnego wysłannika dla regionu wielkich jezior afrykańskich.
- (3) Artykuł 8 umowy o partnerstwie między krajami Afryki, Karaibów i Pacyfiku z jednej strony a Wspólnotą Europejską i jej Państwami Członkowskimi z drugiej strony, podpisanej w Cotonou dnia 23 czerwca 2000 r. ⁽⁴⁾, przewiduje ustanowienie dialogu politycznego między Unią Europejską a wszystkimi państwami sygnatariuszami umowy w celu osiągnięcia celów umowy, w szczególności w odniesieniu do pokoju, bezpieczeństwa oraz popierania stabilnego i demokratycznego otoczenia politycznego.
- (4) W świetle wydarzeń w Ruandzie od listopada 2001 r. należy przyjąć nowe wspólne stanowisko w sprawie Ruandy, a wspólne stanowisko 2001/799/WPZiB powinno zostać uchylone,

PRZYJMUJE NINIEJSZE WSPÓLNE STANOWISKO:

Artykuł 1

Celami i priorytetami Unii Europejskiej w jej stosunkach z Ruandą są popieranie, stymulowanie i wspieranie procesu:

- a) odrodzenia kraju po zbrodniach ludobójstwa i popierania pojednania narodowego;
- b) odbudowy, zmniejszania ubóstwa i rozwoju;
- c) ochrony i popierania praw człowieka i podstawowych wolności;
- d) przejścia do demokracji.

⁽¹⁾ Dz.U. L 236 z 20.9.2000, str. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 303 z 20.11.2001, str. 1.

⁽³⁾ Dz.U. L 87 z 4.4.1996, str. 1, zmienione wspólnym działaniem 2000/347/WPZiB (Dz.U. L 122 z 24.5.2000, str. 6).

⁽⁴⁾ Dz.U. L 184 z 13.7.2002, str. 24.

Zwracając uwagę, że regionalna niestabilność może odgrywać rolę w zagrożeniu osiągnięciu tych celów, Unia Europejska zachęca Rząd Ruandy do działania, w szczególności poprzez jego politykę zagraniczną, w kierunku osiągnięcia regionalnej stabilności w tym regionie, podobnie jak czyni w stosunku do wszystkich innych stron konfliktów

Artykuł 2

Unia Europejska potwierdza, że za postęp w obszarach określonych w art. 1 odpowiedzialny jest przede wszystkim Rząd Ruandy.

W celu wspierania i popierania jego wysiłków Unia Europejska prowadzić będzie konstruktywny i krytyczny dialog polityczny z rządem Ruandy, w tym również poprzez urzędy swego specjalnego wysłannika dla regionu wielkich jezior afrykańskich, na podstawie przepisów niniejszego wspólnego stanowiska.

Artykuł 3

W odniesieniu do regionalnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa rządu Ruandy Unia Europejska:

- a) przyjmując z zadowoleniem zawarcie porozumienia między Ruandą a Demokratyczną Republiką Konga, podpisanego w Pretorii dnia 30 lipca 2002 r., zachęca Rząd Ruandy do zakończenia wycofywania oddziałów wojskowych Ruandy z DRK i dalszego przestrzegania porozumienia z Pretorii;
- b) nakłania Rząd Ruandy do dotrzymywania poczynionych zobowiązań, między innymi w Lusace (lipiec 1999 r.), Kampali (kwiecień 2000 r.) i Harare (grudzień 2000 r.) na rzecz wynegocjowanego, pokojowego i szybkiego uregulowania kryzysu w DRK, oraz do przestrzegania stosownych rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ, w szczególności rezolucji 1304 (2000), 1341 (2001), 1355 (2001), 1376 (2001), 1399 (2002) i 1417 (2002);
- c) zachęca Rząd Ruandy do użycia swojego wpływu w celu zabezpieczenia poszanowania praw człowieka i bezpieczeństwa osób cywilnych we wschodniej części DRK;
- d) zachęca Rząd Ruandy do popierania dialogu i systematycznego poszukiwania wszelkich pokojowych rozwiązań wspólnie z właściwymi władzami sąsiadujących krajów włączonych w kryzysy w DRK i Burundii;
- e) zwraca się do władz Ruandy, tak jak prosi wszystkie strony konfliktu, o należyte wzięcie pod uwagę zaleceń i środków, które mogłyby przyjąć ONZ w odniesieniu do nielegalnej eksploatacji zasobów naturalnych w DRK.

Artykuł 4

W odniesieniu do sytuacji w Ruandzie wysiłki Unii Europejskiej oparte będą na następujących zasadach:

- a) odnośnie do pojednania i podziału władzy Unia Europejska zachęca i wspiera pojednanie między wszystkimi Ruandyjczykami w granicach Ruandy i poza nią poprzez dialog wszystkich grup, które odrzucają przemoc i ludobójstwo. Taki dialog musi być wielowątkowy i poszukiwać udoskonalonego podziału władzy, demokratyzacji kraju, odbudowy narodowej i ochrony mniejszości. Uwzględniając odpowiedzialność samego rządu w tej sprawie, Unia Europejska podkreśla znaczenie, jakie przywiązuje do niezależności i reprezentatywności Komisji jedności narodowej i pojednania, której działalność jest przez nią wspierana;
- b) odnośnie do demokratyzacji Unia Europejska:
- i) podkreśla znaczenie przestrzegania równowagi politycznej ustanowionej w prawie podstawowym Ruandy. Energetycznie zachęca Rząd Ruandy oraz komisję ustawodawczą i konstytucyjną do zakończenia, w ścisłej konsultacji z ludnością, projektowania nowej konstytucji skonstruowanej dla stworzenia nowych ram instytucjonalnych dla kraju, zagwarantowania skutecznej ochrony praw obywatelskich i politycznych Ruandańczyków, łącznie z wolnością tworzenia partii politycznych, zachowania spójności społecznej i ochrony podstawowych praw i wolności;
 - ii) podkreśla potrzebę obejmującego wszystkich uczestnictwa w wyborach i nakłania Rząd Ruandy do ustanowienia systemu głosowania zapewniającego wolne i uczciwe wybory, gwarantującego wszystkim Ruandańczykom i wszystkim sektorom społeczeństwa (łącznie z partiami politycznymi) wyrażenie swoich poglądów, wolność słowa, łącznie z ochroną dla mediów, uczestnictwo ludności cywilnej w debacie publicznej i przejrzystość w odniesieniu do całego procesu wyborczego i ustawodawstwa wyborczego;
 - iii) z zadowoleniem przyjmuje oświadczenie narodowej komisji wyborczej, że wybory parlamentarne i prezydenckie odbędą się w drugiej połowie 2003 r., jak również zaproszenie do monitorowania wyborów wystosowane do wspólnoty międzynarodowej;
 - iv) podkreśla swoje przywiązanie do niezależności, którą komisja powinna posiadać dla wiarygodności procesów wyborczych, i prosi władze o zagwarantowanie rzeczowej niezależności komisji wyborczej;
 - v) zachęca Rząd Ruandy do poszerzania odpowiedzialności, kompetencji i środków wybranych władz lokalnych, aby zapewnić uczestnictwo społeczności lokalnej w procesie politycznym i rozwojowym, oraz pozostaje przygotowana do wspierania tego procesu właściwymi środkami, jak również do kontynuowania wsparcia dla ruchu w kierunku decentralyzacji, zapoczątkowanego przez rząd w maju 2000 r.;
- c) odnośnie do systemu wymiaru sprawiedliwości i metody „Gacaca” administrowania wymiarem sprawiedliwości (wymiar sprawiedliwości z elementem powszechnego uczestnictwa, oparty na tradycyjnych sądach) Unia Europejska:
- i) z zadowoleniem przyjmuje oficjalne powołanie do życia trybunałów Gacaca i zachęca Rząd Ruandy do monitorowania zbliżających się postępowań w ścisłej współpracy z krajowymi i międzynarodowymi organizacjami pozarządowymi;
 - ii) uznaje konstruktywną rolę, jaką Gacaca może odegrać w rozwiązaniu konsekwencji ludobójstwa z 1994 r., w szczególności przez przyspieszenie procesów osób ciągle przebywających w więzieniu i podejrzanych o brianie udziału w ludobójstwie;
 - iii) podkreśla potrzebę kontynuacji wprowadzania w życie systemu Gacaca oraz wprowadzania obsługi lokalnej, cały czas biorąc pod uwagę podstawowe prawa wszystkich zainteresowanych;
 - iv) w tym względzie zachęca Rząd Ruandy i Sąd Najwyższy do zapewnienia, że wymiar sprawiedliwości Gacaca administrowany jest zgodnie z międzynarodowymi standardami praw człowieka;
 - v) zachęca również sądy Gacaca do generalnego przyjęcia instytucji ułaskawienia jako podstawowej zasady praktycznej oraz do ochrony praw gwarantowanych przez system prawny zarówno oskarżonym, zwłaszcza w odniesieniu do obrony i środków odwoławczych, jak i stronom w postępowaniu cywilnym;
 - vi) dodatkowo zachęca Rząd Ruandy do upewnienia się, że wszystkie środki odnoszące się do administrowania wymiarem sprawiedliwości Gacaca są wdrożone, w szczególności odnośnie do postępowania sądowego przed takimi sądami;
 - vii) będzie nadal, z innymi partnerami z Rządu Ruandy, dostarczać skoordynowanego wsparcia systemowi Gacaca wprowadzonemu w życie zgodnie z wyżej wymienionymi zasadami;
 - viii) zachęca władze Ruandy do dalszego uświadamiania społeczeństwu w ogólności, a szczególnie osobom ocalałym z aktów ludobójstwa, potrzeby zaakceptowania tych zasad, aby jednocześnie zajmować się problemem bezkarności oraz wypracować pragmatyczne rozwiązanie niepokojącego problemu wielkiej liczby więźniów oczekujących na proces, zatrzymanych na podstawie wątpliwych przesłanek;
 - ix) nakłania Rząd Ruandy do kontynuowania wysiłków w celu zmniejszenia liczby więźniów (w szczególności grup zagrożonych, jak osoby starsze, osoby chore i niepełne, nieletni obecnie lub ci, którzy byli nieletni w czasie popełnienia czynów, za które zostali aresztowani);
 - x) w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje fakt odbycia się wstępnego, dokonującego przesłuchań Gacaca, które doprowadziło do zwolnienia pewnej liczby więźniów, którym nie można było wytoczyć procesu.

Unia Europejska:

- i) wspiera pracę Międzynarodowego Trybunału Karnego dla Ruandy (ICTR), mieszczącego się w Arusha, w szczególności ponawia swoje wysiłki w celu zapewnienia, że wszystkie państwa wydadzą ICTR wszystkich przez niego oskarżonych o ludobójstwo i inne poważne pogwałcenia międzynarodowego prawa humanitarnego. Stara się o ciągłą poprawę administracyjnej skuteczności trybunału;
- ii) nakłania Rząd Ruandy do pełnego przestrzegania jego zobowiązania do współpracy z ICTR i do dostarczania wszystkich informacji wymaganych przez ICTR, niezależnie od tego, jakich osób czy instytucji one dotyczą. Unia Europejska zachęca Rząd Ruandy do przestrzegania jego zobowiązań na mocy Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych i do stosowania się do innych międzynarodowych klauzul ochronnych dotyczących kary śmierci oraz aktywnie zachęca go do rozważenia zniesienia kary śmierci.

Unia Europejska zachęca również Rząd Ruandy do podpisania statutu rzymskiego Międzynarodowego Trybunału Karnego;

- d) odnośnie do polityki osadnictwa wiejskiego Unia Europejska z zadowoleniem przyjmuje priorytety nadane przez Rząd Ruandy strategiom zmniejszania ubóstwa oraz uwzględnianie w tych ramach dobrowolnego osadnictwa wiejskiego;
- e) odnośnie do prawa człowieka Unia Europejska:
 - i) zachęca Rząd Ruandy do kontynuowania współpracy z urzędem Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka;
 - ii) nakłania Rząd Ruandy do wspierania i podejmowania konkretnych kroków w celu ochrony praw człowieka wszystkich Ruandańczyków, w tym także przez zapewnienie niezależnego i skutecznego funkcjonowania narodowej komisji praw człowieka oraz przez ułatwianie działalności organizacji praw człowieka działających w Ruandzie;
 - iii) zachęca narodową komisję praw człowieka do kontynuowania pracy z odnośnymi organizacjami pozarządowymi w celu nasilenia swej działalności i przyspieszenia wykonania swego programu działania, do którego wnosi wkład Unia;
- f) odnośnie do współpracy i rozwoju gospodarczego i społecznego Unia Europejska podkreśla ścisłe powiązania między właściwym wprowadzaniem w życie strategii zmniejszania ubóstwa i niustającymi wysiłkami Rządu Ruandy w celu przyczyniania się do osiągnięcia powrotu do pokoju i bezpieczeństwa w regionie, zwłaszcza w DRK, oraz umacniania procesu pojednania i demokratyzacji w Ruandzie.

Przyjmując z zadowoleniem wycofanie wojskowych oddziałów ruandyjskich z DRK, Unia Europejska jeszcze raz powtarza, że wysiłki w celu pokojowego uregulowania konfliktu

w DRK będą, z zastrzeżeniem szczegółowej kontroli przez właściwe organy, wpływały na więzi kooperacyjne między Unią Europejską i Ruandą;

- g) odnośnie do ponownego zintegrowania się ze społeczeństwem Ruandy osób ocalałych z aktów ludobójstwa i wszystkich innych osób wysiedlonych Unia Europejska zachęca i wspiera wysiłki Rządu Ruandy w celu ułatwiania tego procesu, w tym również przez współpracę z właściwymi organizacjami międzynarodowymi.

W szczególności Unia Europejska we współpracy z innymi instytucjami międzynarodowymi, jak Bank Światowy, ciągle wyraża swą gotowość do wspierania demobilizacji armii ruandyjskiej oraz rozbrojenia, demobilizacji i planu ponownej integracji dla przeciwstawnych sił zbrojnych (z dawnego FAR oraz Interahamwe).

Unia Europejska jest przekonana, że problem rozbrojenia zbrojnych grup Ruandyjskich w DRK, jak również problem rozbrojenia innych zbrojnych grup, nie może być uregulowany siłą, lecz musi zostać rozwiązany dobrowolnie i z użyciem zachęt w ramach politycznych przedsięwzięć wszystkich zainteresowanych krajów.

Stosownie do tego Unia domaga się, aby wszystkie państwa w regionie powstrzymały się od udzielania wojskowego wsparcia tym grupom. Unia z zadowoleniem przyjmuje opracowane przez Rząd Ruandy programy ponownej integracji powracających uchodźców oraz nakłania Rząd Ruandy do kontynuacji przyjmowania wszystkich byłych bojowników i uchodźców, którzy nie są wmieszani w ludobójstwo lub zbrodnie wojenne, w szczególności jako część operacji rozbrojenia, demobilizacji, repatriacji i ponownej integracji, przewidzianych w porozumieniach z Lusaki i z Pretorii.

Artykuł 5

Rada zwraca uwagę, że Komisja zamierza nakierować swoje działanie na osiągnięcie celów i priorytetów niniejszego wspólnego stanowiska, gdzie stosowne, za pomocą stosownych środków wspólnotowych.

Artykuł 6

Wprowadzając w życie niniejsze wspólne stanowisko, Unia Europejska będzie ściśle współpracować z Narodami Zjednoczonymi, Unią Afrykańską i innymi zainteresowanymi organizacjami.

Artykuł 7

Wprowadzanie w życie niniejszego wspólnego stanowiska będzie regularnie monitorowane. Zostanie ono przejrane w ciągu 12 miesięcy.

Artykuł 8

Wspólne stanowisko 2001/799/WPZiB niniejszym traci moc.

Artykuł 9

Niniejsze wspólne stanowisko staje się skuteczne od dnia jego przyjęcia.

Artykuł 10

Niniejsze wspólne stanowisko zostaje opublikowane w Dzienniku Urzędowym.

Sporządzono w Luksemburgu, dnia 21 października 2002 r.

W imieniu Rady

P. S. MØLLER

Przewodniczący
